საქართველოს კომუნისტური პარტია (ბოლშევიკების.)

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

სამშაბათი, 7 დეკემბერი 1920 წ.

რედაქცია და კანტორა მოთავსებულია პასკევიჩის ქ. № 3 მეორე სართულში. უფასო ხელის მომწერთათვის გაზეთი ღირს 200 მან.

ფასი 10 მან.

№ 113 ყოველდღიური ორგანო საქართველოს კომუნისტურ პარტიის ცენტრალურ და თბილისის კომიტეტებისა. № 113

დემაგოგია თუ ობიექტიური ანალიზი.

საქართველოში მძვინვარებს ეკონომიური კრიზისი, რომელიც ყველაზე ძლიერათ თავს ატყდება მშრომელ ხალხს. მმართველი მენშევიკური პარტია ჩიხშია ჩამწყვდეული და გამოსავალი ვერ მოუნახავს. ამავე დროს ჩვენ მიერ ამა თუ იმ საშუალებათა და ლოზუნგებათა დასახელებას ის დემაგოგიას უწოდებს და ცდილობს მათ სახელი გაუტეხოს ფართო ხალხის თვალში.

დემაგოგია უპასუხისმგებლო მოქმედებაა, მასის მდაბალი ინსტინქტების გაღიზიანებაა იმგვარი დაპირებებით, რომლებიც ან არ განხორციელდება, ან საუმჯობესოთ ვერ შესცვლის მდგომარეობას. ამგვარ საქმიანობაში სწორეთ მენშევიკები იყვნენ დახელოვნებული და ამაში ჩვენ მათ არც არასოდეს შევეჯიბრებივართ და არც ამას იქით შევეცილებით.

ჩვენ ვემყარებით შექმნილ მდგომარეობის ობიექტიურ ანალიზს და ამის შესაფერათ ვაყენებთ დღიურ ლოზუნგებს. დემაგოგია რომ გვიტაცებდეს, იმაზე ადვილი არა არის რა, რომ ჯამაგირების გადიდებაზე მივუთითოთ, რაც ქვეყანაში იპოვის გამოხმაურებას ნივთიერათ მეტისმეტათ შევიწროებულ მასსაში. პირიქით, ჩვენი მოწინააღმდეგეები,—ვერ დაგვისახელებენ შემთხვევას, რომ ამ უკანასკნელ დროს გამოგვეყენებინოს ისეთი ხელსაყრელი მდგომარეობა, როდესაც ამა თუ იმ დარგის მუშები აშკარათ ადგებოდენ გაფიცვის გზას. გაფიცვა კი ბასრი იარაღია სწორეთ მმართველი პარტიის წინააღმდეგ, რომელსაც ჩვენ აშკარათ ვებრძვით და თუ არ ჩავკიდეთ ამ იარაღს ხელი, ეს იმიტომ, რომ არ გვაინტერესებს მარტო გაბატონებული პარტიის პოლიტიკური გაკოტრება, რომელიც უმისოთაც მშვენიერი ტემპით მიმდინარეობს.

მდგომარეობა ისეთია, რომ ჯამაგირების მომატება შეთანხმებით, თუ გაფიცვის საშუალებით, ვერ გამოასწორებს საქმეს. როდესაც ფულის მბეჭდავი დაზგა განუწყვეტლათ მუშაობს და ბაზარზე ისვრის მილიარდობით ფულის ნიშნებს, ეს არა-პირდაპირ გადასახადათ აწვება ხალხს და წელში სწყვეტავს სწორეთ ჯამაგირის ამარა მყოფ მცხოვრებთა მშრომელ ნაწილს. უბედურობის სათავე იმაშია, რომ ამ ჩვენს „სოციალისტურ" სამოთხეში არავითარი საქონელი არ არის განსაზღვრულ—განიხრულ დანორმილი, გარდა ერთად ერთი საქონლისა, რომელიც მოეპოვება მშრომელ ხალხს. ეს საქონელია სამუშაო ძალა.

დანორმილია სამუშაო ძალა იმ აზრით, რომ ნაჩვენებია მაქსიმუმი, რომლის ზევით ველარ უნდა აიღოს მუშამ თავის ხელფასათ. ამავე დროს არავითარი ნიხრი არ ადევს საარსებო საგნებს, რომლის ფასები ყოველდღიურათ იზრდება ასი და ორასი პროცენტობით. ასეთ პირობებში არა თუ არ შეიძლება მუშათა მდგომარეობის გაუმჯობესება, შეუძლებელია თვით იმ აუტანელი მდგომარეობის ერთ დონეზე დამაგრება, რომელშიაც დღეს იმყოფება ხალხის დიდი ნაწილი.

ეს გარემოება გვიკარნახებს, რომ დანორმვა მუშა ძალიდან ჩვენ გავავრცელოთ ყველა სხვა საქონელზე და მათ შორის ისეთი პროპორცია დავამყაროთ, რომელიც მუშა ძალის ღირებულებას მართლა რეალურათ ასწევს. რა გზით შეიძლება ეს?

დღეს თვით მუშებში ხშირათ გაისმის ლაპარაკი მუშათა კანტროლზე. ეს ლოზუნგი, რა თქმა უნდა, არაფრათ ეპიტნავება მმართველ პარტიას, რომელიც მასში დაინახავს ბოლშევიკურ ტენდენციას. მაგრამ თუ შეატყო, რომ მუშები მას დაჟინებით მოითხოვენ, ის შეეცდება სიტყვით დაეთანხმოს მას და საქმით კი ისევ გაბატონებული კლასების სასარგებლოთ გამოიყენოს იგი. ის სიამოვნებით დასთანხმდება მუშათა კანტროლს წარმოებაზე იმ აზრით, რომ შრომის ნაყოფიერების გასაზრდელათ მუშები თითონ ჩაუდგენ ერთი მეორეს კრიჭაში და არსებულზე უფრო მეტი ექსპლოატაცია მოახდინონ სამუშაო ძალისა.

ნამდვილათ კი დღეს მუშათა ინტერესებისათვის საჭიროა კანტროლი არა იმდენათ წარმოებაზე, რამდენაც საგნების განაწილებაზე. საგნების განიხვრა და სამართლიანი განაწილება დგას დღიურ წესრიგში და მოითხოვს საქმეთ გადაქცევას. ეს რასაკვირველია, ეწინააღმდეგება იმ გაბატონებული კლასების მადას, რომლებიც უპრაგონოთ ფლანგავენ ამდენი გაჭირვებით შექმნილ სიმდიდრეს. ისინი მთელ ძალღონით შეებრძოლებიან, რომ მუშათა ხელში გადავიდეს შექმნილი სიმდიდრის მცხოვრებთა შორის განაწილება, მაგრამ მუშათა კლასმა უნდა მიაღწიოს ამას, რათა ოდნავ მაინც გაიუმჯობესოს მდგომარეობა.

როგორ უნდა მოხდეს ეს? საქმე განხორციელებაა, ლოზუნგის ცხოვრებაში გატარებაა. მუშათა კანტროლი მთელი მუშათა კლასის ორგანო უნდა იყოს და ამ ორგანოს ვერ შექმნის ვერც ერთი არსებული ორგანიზაციები, რომლებმაც ან მცონარეობით და გაბატონებულ კლასების კუდში ჩანჩალით ისახელეს თავი და ან სხვაგვარი ბოროტმოქმედებით. ამ საქმისთვის საჭიროა ახალი ორგანიზაცია, რომელიც იქნება გამაერთიანებელი მთელი მუშათა კლასისა, წარმომადგენელი მისი ინტერესებისა და მებრძოლი მისი პოლიტიკურ-ეკონომიური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლათ. ასეთი ორგანიზაციაა **მუშათა საბჭოები.**

ჩვენ სახეში გვყავს არა მენშევიკების საბჭოები, რომლებიც მათ სტლათას ძილით დააძინეს და გაჭირვების დროს შეიძლება კიდევ გამოამზეურონ, არამედ სრულიათ ახლათ არჩეული საბჭოები, რომლებიც ძირიანათ უარყოფენ ძველი საბჭოების სამარცხვინო გზას, რომელმაც ისინი პოლიტიკურ სიკვდილამდე მიიყვანა. ეს საბჭოები უნდა შეიქნენ მუშათა პარლამენტათ და აქ უნდა პოვოს გამოხატულება მთელი ამ კლასის ყველა საჭიროებამ და აქვე უნდა გამოინახოს გზა შექმნილი მდგომარეობიდან გამოსასვლელათ.

ახლათ არჩეული მუშათა საბჭოები,—აი ჩვენი ლოზუნგი. მენშევიკები ამასაც დემაგოგიას უწოდებენ, რადგან საბჭოები დაუპირდაპირდებიან გაბატონებულ კლასებს და მათ ორგანიზაციებს და ძირს გამოაცლიან იმ კლასთა სოლიდარობას და შეთანხმებას, რომლისთვისაც ამდენ ხანს იღვწოდენ ყველა გაბატონებული პარტიები და ჯგუფები. თუ ეს დემაგოგიაა, მაშინ დემაგოგიათ უნდა ჩაითვალოს რევოლიუციონური პარტიების მოქმედება, რომელიც მუდამ იქითკენ იყო მიმართული, რომ დაჩაგრული კლასისთვის დაენახვებია მისი წინააღმდეგობა გაბატონებულ კლასის მიმართ და საბოლოვოთ აემხედრებინა ეს კლასი მისი მტრების წინააღმდეგ.

ობიექტიური ანალიზი ჩვენ გვიჩვენებს, რომ შექმნილი მდგომარეობა იმდენათ სერიოზულია, რომ აქედან თავის დაღწევა შესაძლოა მხოლოთ ფართო მასის თვით მოქმედების გზაზე გამოყვანით, რომელიც მას შეძლებას მისცემს, რომ მარტო თავის თავზე დაიმედებულმა თავის თავს თითონ უპატრონოს. ამ თვითმოქმედების საუკეთესო იარაღი კი მუშათა საბჭოებია. ვინც ამას უარყოფს, ის უარყოფს მასსას, უარყოფს მის ინტერესებს.

რევოლიუციონური მეხის პირველი გრგვინვა.

საქართველოს მშრომელი ხალხის ის აუტანელი მდგომარეობა, რომელსაც ველარ ფარავს თვით მმართველი პარტია, ეძებს თავის გამოსავალს და უკვე გასაგონათ ისმის მოძრაობაში მოსული მასსის მრისხანე ხმაურობა. ჩვენი ქვეყნის დიდი და პატარა ბატონები შეშფოთებული არიან, რადგან ამ მოვლენაში ისინი ხედავენ თავისი განკითხვის დღის მოახლოებას. ისინი ცდილობენ ჩვეულებრივი ენაწყლიანობით, შეუსრულებელი დაპირებით კიდევ დააძინონ ხალხი სტლათას ძილით და მით თავისი ბატონობა გაახანგრძლივონ. მარამ ამის მიღწევა აღემატება მათ ძალღონეს, რაშიაც ისინი დღითი დღე რწუნდებიან.

ამხ. ბარონის მიერ რკინის გზის სასურსათო კომიტეტის საგმირო საქმეების გამოქვეყნება შეიქნა საბაბი დაგროვებულ უკმაყოფილების აფეთქისა, რაც შეიძლება ჩაითვალოს მოახლოვებული მეხის პირველ გრგვინვათ. პირველი მასიური კრება რკინისგზელებისა, რომელსაც ადგილი ქონდა ამ გამოქვეყნების შემდეგ, აშკარათ მოწმობს, რომ დიდხნობით სიტყვათა კორიანტელით გაბრუებული მასსა, უკვე ერკვევა სინამდვილეში, დგება საკუთარ ფეხზე და თავისი არამკითხე ოპეკუნებიდან დაჟინებით მოითხოვს საქმეს და მარტო საქმეს.

ეს მასსიური კრება მოაწყვეს დეპოსა და მთავარ სახელოსნოს ის მუშა-მოსამსახურეებმა, რომლებიც მთელი რკინის გზის ავანგარდათ ითვლებიან. კრებაზე ვერაფერი გააწყვეს მენშევიკების ოქრო პირებმა და თვით რკინიგზელთა კონფერენციის დელეგატებმა რომლებიც კუდამოძუებულნი უნდა გაშორებოდენ მას იმ დადგენილებისა გამო, რომელიც იქ იქნა გამოტანილი. აი ეს დადგენილებაც:

1) დაუყონებლივ გატარდეს ცხოვრებაში ცენტრალური ორგანოების მიერ მიღებული დადგენილება: ერთდროული დახმარების, პურის რაციონის გადიდებისა და სხვა საშუალების განხორციელება მუშათა კლასის ეკონომიური მდგომარების გასაუმჯობესებლათ;

2) დაევალოს სათანადო ორგანოებს მიიღონ ყოველივე ზომები, რათა გატარდეს ცხოვრებაში ეკონომიურ თათბირზე გამოტანილი დადგენილება;

3) მოწესრიგებულ იქნას შეშის საკითხი;

4) მოწესრიგებულ იქნას ბინის საკითხი;

5) ბოროტ მოქმედების წინააღმდეგ საბრძოლველათ დაარსდეს კომისია, სადაც უნდა შევიდენ მუშების წარმომადგენელები;

6) ჩამოერთვას ყველა ბოროტმომქმედს ბოროტებით შექმნილი ქონება ხაზინის სასარგებლოთ.

საქმე და არა სიტყვა, შესრულება და არა მარტო დაპირება—აი მთელი აზრი ამ დადგენილებისა. და სწორეთ ამით წარმოადგენს იგი რევოლიუციონური მეხის პირველ გრგვინვას. საქმე და დაპირებულის განაღდება აღემატება მენშევიკების ძალღონეს, მათ საამისო არც სურვილი აქვთ და არც შეძლება. და ამიტომ მათთვის ეს რეზოლიუცია უკანასკნელი გაფრთხილებაა, რომელსაც მოყვება აუცილებელი პრაქტიკული ნაბიჯები თვითმოქმედების გზაზე გამოსულ ხალხისა ამ მოთხოვნილებათა ცხოვრებაში გასატარებლათ.

საქმის ასეთი საბედისწერო მდგომარეობა კარგათ ესმით მენშევიკებს და ამიტომ სჭიმავენ ისინი მთელ თავის ძალღონეს, ამოძრავებენ მთელ თავის არსენალს თავზე დატეხილ საფრთხის ასაცილებლათ. მათ მიერ შეხანხლული რკინის გზელთა კონფერენცია ის მძიმე იარაღია, რომელზედაც მენშევიკებს მთელი თავისი იმედი დაუმყარებიათ.

ეს კონფერენცია შეიკრიბა ვითომდა იმ მიზნით, რომ დაწვრილებით განეხილა ჩვენ მიერ წამოყენებული თავისმომჭრელი ცნობები მენშევიკების ლიდერების მოღვაწეობიდან. მაგრამ როგორც მოსალოდნელი იყო, მან ვერავითარი ბოროტება, ვერავითარი დაუდევრობა მათ მოქმედებაში ვერ დაინახა. სამაგიეროთ თვალში ამოიღო მათი „საგმირო საქმეების" სააშკარაოზე გამომტანი ამხ. ბარონი და ცდილობს მთელი თავისი გულის ჯავრი მასზე იყაროს.

ამავე დროს კონფერენცია განსაკუთრებული მოწოდებით მიმართავს მუშებს რკინისგზელთა მოახლოვებულ ყრილობის შესახებ, იმ ყრილობის, რომელზედაც ყველა ეს დიდი და პატარა ვაჟბატონები უნდა წარსდგენ როგორც ბრალდებულნი და პასუხი აგონ თავის მოქმედებაში. ეს ყრილობა სხვათა შორის გამოიტანს თავის მიუდგომელ მსჯავრს—რა ბოროტებას და რა დაუდევრობას აქვს ადგილი რკინისგზელთა ხელმძღვანელ ორგანიზაციების მოქმედებაში და შესაძლოა კონფერენციის მრავალი მონაწილე, რომელიც დღეს ცდილობს მიჩქმალოს გამოაშკარავებული ბოროტ-მოქმედება, თვით იქნეს გაკრული ყრილობის მიერ სამარცხვინო ბოძზე. მაგრამ კონფერენცია ემყარება მთელ თავის დაკარგულ ავტორიტეტს და ამშვიდებს რა მასსას—საამისო არაფერი მომხდარაო, მოუწოდებს მას—არამც და არამც არ აირჩიოს ყრილობის დელეგატებათ კომუნისტები.

„ნუ დაუჯერებთ კომუნისტების ლათაიებს, რომლებიც ბევრჯერ გსმენიათ თქვენ მათგან".

ასე არიგებს ჭკუას კონფერენცია ქართველ მშრომელ ხალხს, რომელიც მას თავის მამაპაპურ სამკვიდროთ მიაჩნია. მას ვერ გაუგია, რომ რასაც აქამდე კომუნისტების ლათაიებათ ასაღებდენ, სწორეთ ის ხვდება მასსის გულს და სწორეთ იქ ხედავს ის ერთად-ერთ გამოსვლას შექმნილი აუტანელი მდგომარეობიდან. რკინის გზის მასსა აღარ აირჩევს იმ პირებს, რომლებმაც ქათინაურებით და ტკბილ-ტკბილი სიტყვებით მოიყვანეს ხალხი უფსკრულის პირამდე. ის უკვე გამოერკვა და მისი ბანგით დაძინება დღევანდელ პირობებში აღარ შეიძლება.

რაც ცოტათ თუ ბევრათ აშკარათ ხდება რკინის გზაზე, იგივე სწარმოებს ყველგან. მენშევიკები ლობე-ყორეს ედებიან ამობოქრებული პროცესის გასანელებლათ. ისინი თბილისში ერთ და იმავე დროს ოთხ ალაგას ნიშნავენ კრებას ერთ და იმავე საგანზე, მომხსენებლათ გამოდიან ყველა მათი ნაფიცი მნათობები. ეს მათი პარტიული კრებებია და იქნება იქ მათ საქვეყნოთ გამოიტანონ ძველებური რეზოლიუციები, მაგრამ მათ უკვე მოჭამეს თავისი დრო და ისინი ხალხის ფართო მასსას შეცდომაში ველარ შეიყვანენ.

გამაფრთხილებელი გრგვინვა უკვე ისმის და უფრო დიდი ამბებიც დიდხანს არ გვალოდინებს.

საბჭოთა რუსეთის პრესა

ქვეყნის მხსნელთა საქმიანობა.

„ყველაზე უფრო დიდმნიშვნელოვანი ფაქტია ის, რომ დღეს ერთად-ერთი საკითხია ის, რომელმაც ვერსალის კონფერენციის ხელმძღვანელთა ინტერესი ვერ გამოიწვია, რომელიც მათ თვალწინ მომაკვდავ და დაშლის პროცესში მყოფ ევროპის ცხოვრებას შეეხება".

ჯონ მენარდ კეინსი: „ზავის ეკონომიური შედეგები". ლონდონი, 1919 წ.

ინგლისის მთავრობის ფინანსიურმა წარმომადგენელმა ამ სიტყვებით დაახასიათა კონფერენციის მუშაობა. მისმა წიგნმა, რომელიც 1919 წლის მიწურულში გამოვიდა დიდი სენსაცია გამოიწვია. მასში საუკეთესო ანალიზია ეკონომიური ცხოვრების დაშლის, რაც უფრო ზვიადდება მოკავშირეთა მიერ ომის შემდეგ აღებულ პოლიტიკურ ხაზის გამო. კეინსის იდეიური ავლადიდება მეტათ უსუსურია. იგი ღეჭავს და იმეორებს ინგლისის ძველი ლიბერალიზმის ანბანურ ჭეშმარიტებებს კობდენიდან და ბრაიტიდან იმის შესახებ, რომ თუ გსურს ვინმესთან ვაჭრობა, არ უნდა დაჰკლა იგი, ვინაიდან მკვდარისგან ვერაფერს ვერ მოიგებო. კეინსი აღნიშნავს, რომ თუ გერმანიას და ავსტრიას დააწვება ომის მთელი ეკონომიური შედეგები, მაშინ ეგ ქვეყნები დაეცემიან, რასაც საფრანგეთის დაცემაც მოყვება, ვინაიდან უკანასკნელი (საფრანგეთი), დამოკიდებულია იმაზე, თუ როგორ აანაზღაურებენ გერმანია და ავსტრია ომისგან გამოწვეულ ზარალს. ამ სახელმწიფო პოლიტიკის დონემდე აყვანილ მსოფლიო მძარცველების დროს, ეს ანბანური ჭეშმარიტებაც თითქოს ახალი ქვეყნის აღმოჩენას წარმოადგენდეს. მაგრამ ის გონიერების ატომიც კი, რომელიც შერჩენია ინგლისის ფინანსიურ ექსპერტს, ვერ დაუძლევია მსოფლიო ბურჟუაზიას.

უკვე გავიდა წელიწად ნახევარი ვერსალის ზავის შეკვრის შემდეგ, და გერმანიამ ჯერ კიდევ არ იცის თუ რამდენი გადაუხადოს მოკავშირეებს. გერმანიის ბურჟუაზია ცდილობს მოკავშირეებისგან გაიგოს მასზე დადებული კონტრიბუციის რაოდენობა, რათა მისი მიხედვით აწარმოვოს თავისი ფინანსიური პოლიტიკა. რასაკვირველია, ყველასთვის ცხადია, მოკავშირეებმა რაგინდ ზომიერებაც არ გამოიჩინონ, გერმანიის ბურჟუაზია მაინც თავს ველარ დააღწევს იმ დაშლა-რღვევას, რომელშიც იგი დღეს იმყოფება. მას აქვს 240 მილიარდი მარკა შინაური სესხი- 1920 წლის დეფიციტი 56 მილიარ მარკას უდრის. გერმანიას არ ძალუძს შინაური სესხის გადახდაც კი. მოკავშირეების მოთხოვნის დაკმაყოფილება, რაგინდ ლმობიერი არ იყოს იგი, ხომ სრულიად შეუძლებელია გერმანიის მიერ. ამნაირად, გერმანია, წარმოადგენს რა ყოველდღიურ ახალ-ახალ მოთხოვნილებათა ობიექტს, რომელი მოთხოვნილებებიც არაფრით არაა შეზღუდული, და ამის წყალობით ჰაერში ჩამოკიდებული. იგი იძულებულია გულ ხელ გაკრეფილი და ყურებ ჩამოყრილი უცქიროს რღვევას, რომელიც საზღაპროთ იზრდება და საშინელ სახეს ღებულობს. იმ დროს, როდესაც წითელი ჯარები ვარშავას მიუახლოვდენ და როდესაც ის-ის იყო მოკავშირეები იძულებული ხდებოდენ დახმარებისთვის მი-

ემართათ გერმანიისთვის საბჭოთა რუსეთის წინააღმდეგ,—მოკავშირეებმა აღუთქვეს გერმანიას, რომ მისი მონაწილეობით ჟენევაში მართავენ კონფერენციას, სადაც კეთილ ინებებენ და ამცნობენ გერმანიას კონტრიბუციის რაოდენობას. მაგრამ საფრთხე გაიარა და საფრანგეთის ბურჟუაზიამაც განაცხადა უარი ჟენევის კონფერენციის მოწვევაზე საფრანგეთი შიშობს, რომ ვაი თუ რაკი დაიწყება ბჭობა იმის შესახებ თუ რამდენი უნდა გადაიხადოს გერმანიამ, იგი იძულებული შეიქნება დიდ დათმობაზე წავიდეს. კონფერენციის ნაცვლათ, რომელსაც უნდა გამოერკვია თუ რომდენი უნდა გადიხადოს გერმანიამ ერთა ლიგამ ბრიუსელში ფინანსისტების კონფერენცია მოიწვია, სადაც უნდა გამოიმუშაონ ევროპის ხსნის გეგმა. ამ კონფერენციას აკრძალული აქვს კონკრეტულ პირობებზე მსჯელობა, რომელიც ვერსალის კონფერენციამ გამოიმუშავა. ამ სახით კონფერენცია ფინანსიური ბკულების და მოხელეების აკადემიურ დისპუტათ გადიქცა. ისინი შეიკრიბნენ მომაკვდავ ევროპის სარეცელთან, იწყეს მისი სენის კვლევა და იკატუნებდენ თავს, თითქოს წამალს აწოდებენ მომაკვდავს.

კრება გახსნა ბელგიის მინისტრმა—დელა-კრუამ. მან აღნიშნა, რომ კონფერენციის მუშაობას თვალყურს ადევნებს მთელი ქვეყნის მუშები, რომლებიც იმედ გაცრუებული არ უნდა დარჩენო. ბ.ბ. ბანკირებმა და ფინანსთ მინისტრებმა, რომლებსაც მშრომელი კლასის მოამაგეებათ მოაქვთ თავი, შეუდგენ მშრომელთა სიმშილით განადგურებისაგან ხსნის საქმეს. პირველათ დელეგატებმა მდგომარეობის შესახებ ანგარიშები გააკეთეს. ვინაიდან ეს ანგარიშები ახალს არაფერს წარმოადგენდენ, კონფერენციის მუშაობას დიდი უიმედობის სუდარა გადაეფარა. ყველაზე უფრო საინტერესო იყო ტაქტიკური მხარე, რომელიც გამომდინარეობდა დელეგატების მიზნებიდან. საფრანგეთის წარმომადგენელი ცდილობდა დაემტკიცებია, რომ საფრანგეთის ხალხი უფრო მძიმე პირობებშია, ვინემ გერმანიისა. ამით, რასაკვირველია, საფრანგეთის წარმომადგენელს სურს საფრანგეთის მტაცებლური პოლიტიკა გაამართლოს. მაგრამ რაკი საფრანგეთი დიდ სესხს საჭიროებს, იგი საფრანგეთის საზღაპრო დაქვეითების აწერასთან ერთათ ჯამბაზურათ ოპტიმისტურ ჰანგებზედაც გალობს: ჩვენ თავს დავაღწევთ ყოველგვარ დაბრკოლებას, კრიზისს, ოღონდ რამდენიმე ათეული მილიარდი გვიბოძეთ სესხათო. ნეიტრალური სახელმწიფოს წარმომადგენლები, რომლებსაც დახმარებისთვის მიმართავენ ომისგან დაზარალებული ქვეყნები, თავის ქვეყნის ფინანსიურ მდგომარეობას თავდაჭერილათ გვიწერენ კონფერენციაზე, რომ უფრო დიდი პროცენტები აიღონ და მით განაგრძონ ყოფილ მეომარ სახელმწიფოთა ცარცვა „ნეიტრალური“ პოლიტიკით. ყველაზე უფრო საინტერესო იყო ამერიკის არაოფიციალური წარმომადგენლის ბ ნ ბეიდენის სიტყვა. ბ. ბეიდენმა საჯაროთ განაცხადა, რომ რადგან ამერიკაში მოკლე დროში ახალი პრეზიდენტი უნდა აირჩეს და ჯერ გამოურკვეველია თუ როგორ პოლიტიკურ გეზს დაიჭერს შეერთებული შტატები არჩევნების შემდეგ, მე მთელი ამერიკის აზრის წარმოთქმა არ შემიძლია, მხოლოდ ჩემი პირად აზრს გადმოგცემთო. მან განაცხადა, რომ თუ შეერთებული შტატები ფინანსიურ დახმარებას გაუწევს ევროპას, რაც ძალიან საეჭვოა, ვინაიდან ამერიკის მრეწველობა ახალი კაპიტალის შესაძენათ იწვის და ამერიკას უმისოთაც 10 მილიარდი დოლარი აქვს დაბანდებული ევროპაში, —მისგანაც (ევროპიდანაც) მოითხოვს შემდეგ პირობებს: რომ პატივცემული ევროპა წესიერათ იქნება; თორემ სანამ ევროპაში გრძელდება ომები და მას რევოლიუციის მუქარა არ ასცილებია, ამერიკელი „ბიძია“ სულელი ხომ არ არის, რომ თავისი მილიარდების ბედი სასწორზე დადოს“.

ინგლისის წარმომადგენელმა—ბატონ ბრენდმა გულცივათ განაცხადა, რო დიკკენსმა თავისი გმირის—მიკოუბერის პირით ახსნა, რომ თუ შენ გაქვს 25 ფრანკი და ხარჯავ $25_{1/2}$ ფრანკს, ეს კრახს გამოიწვევსო. თუ 25 ფრანკიდან $24_{1/2}$ ფრაკს დახარჯავ, საქმე კარგათაა. ბ-ნ ბრენდმა ფინანსიური მორალის მცნებანი სიტყვასავით დააყარა კონფერენციას: შეუფარდეთ გასავალი შემოსავალს. არ გაფლანგოთ ფულები სამხედრო ავანტიურებზე, მუშებმა უარი სთქვან ეგოისტურ მოთხოვნილებებზე: ცოტა ჭამონ, ბევრი იმუშავონ,—და ყოველივე წაღმა წავა. მაგრამ რაკი კონფერენციაზე მხოლოდ დიპლომატები და დიპლომატიური ბანკირები იმყოფებოდენ, ბ-ნ ბრენდისთვისაც არავის საწინააღმდეგო არა უთქვამს რა: ექიმმა თვით უნდა განიკურნოს თავისი თავი. ოღონდაც, ჩვენ ვეტყვით, ოღონდაც თვით ინგლისი ნუ სთესავს და ნუ აბნევს სამხედრო ავანტიურების მოსაწყობათ მესოპოტამიაში, ირლანდიაში და ვრანგელის დასახმარებლათ! რაც შეეხება მუშებს, მთელი ქვეყნის კაპიტალისტები ერთნაირათ ცდილობენ ომის გამო ისედაც გაუარესებული მუშების ცხოვრება კიდევ უფრო აუტანელი გახადონ. იტალიის წარმომადგენელმა კვაინტიერმა კრიზისის ერთ-ერთი მიზეზი აღნიშნა, რასაც მალავდენ და გვერდს უქცევდენ ინგლისის და ამერიკის წარმომადგენლები. კვანტიერმა მიუთითა იმაზე, რომ ნედლი მასალის ქვეყნები თითქმის ყველა რამოდენიმე სახელმწიფოს მონოპოლიაში იმყოფება, რომლებიც (მონოპოლიური სახელმწიფონი) ყველას სძარცვავენო.

სრულიად სამართლიანად ამბობს ბურჟუაზიული გაზეთი „ინდეპანდას-ბელჟ“: „არ ღირს გამარჯვებულ და დამარცხებულ ქვეყნებზე ლაპარაკი, უნდა ვილაპარაკოთ მოვალე და მევალე ქვეყნებზე“-ო.

უფრო მოსაწყენი იყო შექმნილ მდგომარეობიდან გამოსავალ საშუალებებზე დებატები. ბურჟუაზიული ქვეყნის წარმომადგენლები ამტკიცებდენ, რომ საჭიროა ქაღალდის ფულების გამოცემის შეწყვეტა, რომ სიძვირის ზრდა შეჩერდესო. მაგრამ არც ერთ მათგანს არ უთქვამს, თუ რანირათ შეიძლება ასეთ ფინანსიურ მდგომარეობაში ქაღალდის ფულის ბეჭდვის ბურჟუაზიული ქვეყნის შემდეგ ბურჟუაზიული ქვეყნის არსებობა. ისინი აღნიშნავდენ, რომ თავისუფალმა ვაჭრობამ ფრთა უნდა გაშალოსო, მაგრამ არც ერთ მათგანს ვეებერთელა ნედლი მასალის, მასალის დაუშრეტელი საუნჯის, საბჭოთა რუსეთის ბლოკადის წინააღმდეგ ენა არ დაუსველებია, არც ერთ მათგანს არ წამოცდენია, თუ რა საშუალებით უნდა მიიღონ გერმანიამ და ავსტრიამ საჭირო ნედლი მასალა: რომ აღადგინოს თავისი მრეწველობა, გერმანიას 200 მილიარდი მარკის ნედლი მასალა ესაჭიროება. ჰოლლანდიელმა ბანკირმა ტერმოილენმა ერთა ლიგის წევრთათვის საერთაშორისო სესხის საზოგადოების მოწყობის გეგმა წარმოადგინა. ყველა ქვეყნის ძლიერ იმპორტიორების ფირმებმა უნდა გაუცხადონ თავის მთავრობებს რამდენი სესხი ესაჭიროებათ მათ. მთავრობებმა—კი სესხის რაოდენობა უნდა ამცნონ საერთაშორისო სესხის საზოგადოების კომისიას. მასთან ერთათ კომისიას უნდა ემცნოს ის რეალური ღირებულება, რომლის საშვალებით იქნება ვალები გადახდილი. მოილენის ეგ წინადადება იმის მაუწყებელია, რომ მოკლე დროში ცენტრალური ევროპის მთელი რეალური სიმდიდრე ამერიკის, გოლლანდიის, ინგლისის და სხვების ხელში უნდა გადავიდეს. ცენტრალურ სახელმწიფოებს არა თუ ახალი ვალების გადახდა არ შეუძლია, არამედ ძველისაც—კი.

ტერ მოილენის წინადადებამ დაუსრულებელი, თავმომაბეზრებელი დისკუსიები გამოიწვია, მაგრამ არავითარი პრაქტიკული შედეგები არ გამოუღია; არც შეუძლია გამოიღოს. კაპიტალისტური ქვეყანა, როგორც ორგანიზმი, არ არსებობს. იგი უძლურია თავისი თავის სახსნელად მაინც მოაწყოს საერთო პოლიტიკა და შესწიროს მას საერთო მსხვერპლი. ბრიუსელის კონფერენცია მხოლოდ იმიტომ შედგა, რომ საფრანგეთის კაპიტალისტებმა გერმანიისადმი დათმობები აიცილონ- ამას ამტკიცებს ლოიდ—ჯორჯის გაზ. „დეილი ქრონიკლის“ წერილი, რომელიც სხვათაშორის აღიარებს, რომ გერმანიისადმი საფრანგეთის მხრივ მტაცებლური პოლიტიკის წარმოების გამო ანტანტა უკვე არ არსებობსო. როდესაც საფრანგეთმა ჟენევის კონფერენციის მოწვევაზე უარი განაცხადა, მაშინ ინგლისი თავისთავს ეკითხებოდა, ღირს თუ არა ბრიუსელის კონფერენციის მოწვევაო. და „დეილი ქრონიკლი“ აცხადებს, რომ, როდესაც ნიუმბერში ერთა ლიგის კონფერენცია საფრანგეთს მხოლოდ იმას გაუმეორებს, რაც ბრიუსელში ამერიკის დელეგატმა ბოიდენმა თქვა, სახელდობრ: ყველა კაპიტალისტური ქვეყნების შეუთანხმებლათ კაპიტალიზმის ხსნა შეუძლებელია. ჩვენ არ გვაქვს ხელთ ის საფრანგეთის გაზეთები, რომლებშიც იქნება ჯორჯის საპასუხო წერილები. მაგრამ ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ ლოიდ ჯორჯს შემდეგ პასუხს გასცემდენ: რათ უდარაჯებს თქვენი სამხედრო ფლოტი ამერიკას და იაპონიას? რათ ცდილობთ, რაც შეიძლება ძვირათ მიჰყიდოთ საფრანგეთს ნახშირი, ვიდრე მას საკუთარ ბაზარზე ყიდით? საფრანგეთი ასეთ შეკითხვებს ლოიდ ჯორჯს ალბათ უფრო ბევრს წარუდგენდა. ინგლისის მთავრობა დიდი გუმანობით ხასიათდება. იგი წინააღმდეგია იმ ნადავლის, რომელიც სხვას უნდა ერგოს, ხოლო უარს არ იტყვის იმ ნადავლზე, რომელიც საკუთარ ხელში აქვს.

ბრიუსელის კონფერენცია საერთოთ ხასიათდებოდა, როგორც მთელი ჩვენი დროის ბურჟუაზიული ეკონომიური მეცნიერება, საარაკო აზრთა უმადრუკობით, უსუსურობით, მაგრამ, მიუხედავათ ამისა, ეს მოვლენა მსოფლიო პროლეტარიატისათვის დიდი ჭკუის მასწავლებელია, რადგან იგი იმის მაჩვენებელია, რომ ბურჟუაზია მის მიერვე შექმნილ მდგომარეობიდან გამოსავალს ვერ ნახულობს. ბურჟუაზიამ დაამსხვრია საერთაშორისო აღებმიცემის და მრეწველობის კაპიტალისტური მექანიზმი. მაგრამ იგი უძლურია ისევ გააჯანსაღოს ეს მექანიზმი, ეს კი კაპიტალიზმის სიკვდილს ნიშნავს. ბურჟუაზიის გამოუვალი მდგომარეობა პროლეტარიატის ამოქმედების და ამოძრავების გამოსავალი წერტილი და სათავეა. რაც უფრო ხშირათ, რაც უფრო ცხადათ ბურჟუაზია გამოაშკარავებს თავის უძლურობას ქვეყნის აღდგენის საქმეში, იმდენათ ახლოა ის დღე, როდესაც მშრომელი კლასი თვით შეუდგება ახალი ქვეყნის შენებას.

კარლ რადეკი.

„იზვესტია“ № 237. 23 ოქტ. 20 წ.

ბიულეტენი პრესბიუროსი.

რ. ს. ფ. ს. რ. წარმომადგენლობისა საქართველოში.

(რადიოთი მოსკოვიდან, ნაუენიდან, ლიონიდან და სხვ. და პირდაპირი მავთულით კავკავიდან და ბაქოდან).

საბჭოთა რუსეთში

მოსკოვის მცხოვრებთა რაოდენობა.

მოსკოვი, 2 დეკ. ამ წლის აგვისტოს თვეში მოსკოვში ითვლებოდა 1 მილიონ, 100 ათასი კაცი.

ხასურველი სტუმრები.

მოსკოვი, 4 დეკ. ამერიკიდან ბრუნდებიან სადგურ რომნოვსკით რუსი მუშები. მათთვის მზადდება ბინები და სამისამართო ბიურო.

აგიტ-მარხილები.

მოსკოვი, 4 დეკ. სმოლენსკის გუბერნიაში შეუდგენ საგიტაციო მარხილების მოწყობას. მათი მიზანია სოფლად პოლიტიკური და სწავლა-განათლების საქმეზე მუშაობა.

დახმარება ზურგში მყოფ წითელ არმიელებს.

მოსკოვი, 4 დეკ. ჩებოკსარში მოეწყო „ზურგის წითელ არმიელთა კვირა“ ასუფთავებენ ყაზარმებს, ეზოებს, მოედნებს, ქუჩებს, რეცხვენ და აკერებენ წითელ არმიელთა საცვლებს.

მოლაპარაკება პოლონეთთან.

მოსკოვი, 3 დეკ. პოლონეთის მთავრობამ მიმართა საბჭოთა მთავრობას, რათა მან დანიშნოს დრო, როდესაც ხელს მოაწერენ რუსეთ—პოლონეთის სამუდამოთ ზავზე გარეშე საქმეთა მინისტრი წინადადებას იძლევა, რათა ორივე ჯარების განსაღვრულ ადგილების დაკავების შემდეგ დაიწყონ მოლაპარაკება სამხედრო გარანტიების შესახებ. საბჭოთა მთავრობა უთითებს პოლონეთის მთავრობას, რომ მან დაარღვია დროებითი ზავის პირობები, ვინაიდან ის დაეხმარა პეტლიურას და ბალახოვიჩის ბანდებს, აგრეთვე პოლონეთის ჯარი ნელა გადიოდა ნეიტრალურ ზონიდან. საბჭოთა მთავრობა კი იცავდა დროებითი ზავის პირობებს და ცდილობდა დაემყარებია კეთილ მეზობლური განწყობილება პოლონეთთან. ახლა კი საბჭოთა მთავრობა დიდის აღფრთოვანებით ხვდება პოლონეთის მთავრობის წინადადებას მუდმივ ზავის ხელის მოწერაზე. სამხედრო გარანტიების მოცემა რუსეთს და უკრაინას არ შეუძლია მანამდის, სანამ ჩვენ არ მივიღებთ ასეთ გარანტიებს სხვა სახელმწიფოებისაგან.

საბჭოთა ურთიერთობა დასავლეთთან.

მოსკოვი, 4 დეკ. სახალხო კომისართა საბჭომ გამოაქვეყნა საზღვარ-გარეთიდან შემოტანილ და რუსეთიდან გასატან საქონლის მისაღები, შესანახი და გასაცემი წესრიგის გეგმა.

სამხედრო დავლა.

ხარკოვი, 1 დეკ. ვრანგელის ჯარები ისე თავზარდაცემულნი გარბოდენ უკან, რომ მათ ვერ მოასწრეს ვერაფრის გაფუჭება. ყრიმის ყველა რადიო სადგურები და ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორები უვნებლათაა დატოვებული თეთრების მიერ. ჩვენ ხელთ ჩაგვივარდა ვეებერთელა საინჟინერო საქონლის საწყობები, სადაც ძვირფასი სამხედრო ქონება ინახება.

სემიონოვიჩის ბედი.

ჩიტა, 25 ნოემ. ატამან სემიონოვის ბრბოები სამუდამოთ იქმნენ განადგურებულნი. იაპონელებმა ამის საპასუხოთ დაიკავეს ზღვის ნაპირა ოლქი და ამით შორეულ აღმოსავლეთის რესპუბლიკისათვის ჩაკეტეს მანჯურიის საზღვარი.

სწრაფი ინფორმაცია.

ლიონი, 5 დეკემბ. მოსკოვის „წითელი გაზეთი“ იტყობინება, რომ ყუბანის ოლქში გენერალ ფოსტიკოვის მეთაურობით შესდგა ბოლშევიკების საწინააღმდეგოთ ახალი არმია. არმია შესდგება მხოლოდ ყუბანელ ყაზახებისაგან. გენერალ ფოსტიკოვს ყავს 9 ათასი ყაზახი. ფოსტოვმა დაიკავა გამაგრებული პოზიციები მთებში საქართველოს საზღვრებთან.

დაღესტანის რევკომის მისალმება,

ტემირ-ხან-შურა, 3 დეკ. რევოლიუციონური კომიტეტის სახელით, რომელიც დაღესტნის მშრომელი კლასის ნება-სურვილს გამოხატავს, ესალმება სომხეთის მშრომელ ხალხს და მის რევკომს, რომელიც ომს უცხადებს ევროპის ბურჟუაზიას. ახლოვდება კომუნისტური ინტერნაციონალის საბოლოო გამარჯვების საზეიმო დღე. გაუმარჯოს რ. ს. ფ. ს. რ.! გაუმარჯოს მსოფლიო რევოლიუციის მთავარ შტაბს —მესამე ინტერნაციონალს! გაუმარჯოს თავისუფალ საბჭოთა სომხეთს!“

საბჭოთა დაღესტანის რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდ. რაბიევი.

ამხ. ლენინის დეპეშა ამხ. კასიანისადმი.

ბაქო, 3 დეკ. ამხ. ლენინმა დეპეშა გაუგზავნა სომხეთის რევოლიუციონურ კომიტეტის თავმჯდომარეს ამხ. კასიანს: „ მივესალმები თქვენს სახით იმპერიალიზმის ჩაგვრისაგან განთავისუფლებულ მშრომელ საბჭოთა სომხეთს. არ ვეჭვობ, რომ თქვენ მთელი ძალ-ღონით შეეცდებით სომხეთის, აზერბაიჯანას და ოსმალეთის ხალხებ შორის ძმური განწყობილების დაარსებას.

სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარე—ლენინი.

მახნოს ახალი გამცემლობა

კავკავი, 4 დეკემ. ყირიმის კუნძულზე მყოფმა მახნოს მეამბოხე არმიამ ბრძანების ასრულებაზე განაცხადა რა უარი, 26 ნოემბერს თავისი ნებით დატოვა დაკავებული ადგილი და გაემართა გულიაი პოლისკენ თავის კადრებთან შესაერთებლათ. მოხდა შეტაკებები ჩვენს ნაწილებთან. ყირიმშივე მახნომ საგრძნობი მარცხი განიცადა. მხოლოდ მცირედი ნაწილი გავიდა ყირიმიდან. გულიაი პოლეს რაიონში ჩვენმა ნაწილებმა მახნოს სამი პოლკი გაუნადგურეს; წამოიღეს ტყვიისმფრქვეველები და დიდი სამხედრო დავლა. მახნოველების სალიკვიდაციოთ მიღებულია სასწრაფო ზომები.

ოსმალეთის სალამი

მოსკოვი, 5 დეკ. რუსეთის საგარეო საქმეთა კომისარმა ამხ. ჩიჩერინმა ოსმალეთის სახალხო ყრილობის თავმჯდომარისგან—მუსტაფა ქემალ ფაშისაგან დეპეშა მიიღო, რომელშიც გამოთქმულია ოსმალეთის ხალხის აღფრთოვანების გრძნობა რუსეთის ხალხის მიმართ, რომელიც, ორი წელიწადია უმაგალითო ბრძოლას აწარმოებს მთელი ქვეყნის განსათავისუფლებლათ და ენტუზიაზმით ხვდება გაუგონარ ტანჯვით, რათა სამუდამოთ აღგავოს პირისაგან მიწისა ყოველგვარი ჩაგვრა.

ქემალი იმედს გამოთქვამს, რომ იმ დღეს, როდესაც დასავლეთის მშრომელნი და აზიის და აფრიკის დამონებული ხალხები შეიგნებენ, თუ როგორ იყენებს მათ თავისი სასარგებლოდ ჯიბის გასასქელებლათ ამ ხალხთა შორის ხოცვაჟლეტის და სისხლის ღვრის გაჩაღების საშუალებით საერთაშორისო კაპიტალი, იმ დღეს კოლონიალური პოლიტიკის ბოროტებას მთელი ქვეყნის მუშები ცხადათ დაინახავენ და ბურჟუაზიის მეუფებაც დასრულდება, გაქრება.

საბჭოთა რუსეთის და ოსმალეთის მჭიდრო კავშირი საკმარისია იმისთვის, რომ დასავლეთის იმპერიალიზმის წინააღმდეგ იარაღით აღიჭურვონ ის ძალებიც, რომლებიც დღემდის ნებსით თუ უნებლიეთ, ან განზრახვით თუ უმეცრებით, მორჩილებათ ემსახურებოდენ ევროპის იმპერიალიზმს.

მახნო და საბჭოთა ძალა უფლება.

მოსკოვი, 5 დეკემბერი. როგორც ვიცით, რამდენიმე ხნით ვრანგელის დამარცხების წინ, მახნო გადავიდა საბჭოთა მხარეზე ვრანგელის წინააღმდეგ საერთო მოქმედებისათვის. მაგრამ ისინი ვრანგელის წინააღმდეგ არავითარ მნიშვნელოვან როლს არ ასრულებდენ. პირიქით ღებულობდენ ყოველგვარ ავაზაკებს თავის რიგებში და აწყობდენ მშვიდობიან მცხოვრებთა რბევას.

სამხრეთის ფრონტის რევსოვეტმა ბრძანება გასცა ჩვეულებრივი, წესიერი, რეგულიარული წითელი არმიის ნაწილათ ექციათ მახნოს ლაშქარი. ეს ბრძანება გა- მოიწვია იმან, რომ მახნოველები სძარცვავდენ მშვიდობიან მცხოვრებთ, სამხედრო საწყობებს, იტაცებდენ ტანის- მოსებს და იარაღებს, ხოცავდენ წითელ არმიელებს და სხვა. სოფლებში მახნო ბანდები ესმარებოდენ კულაკებს, რომ- ლებიც დამშეულ გუბერნიებისათვის არ იძლეოდენ პურს. რეგულიარულად გად- კეთების შემდეგ, მახნოს არმიას უბრძ- ნეს კავკასიაში გადაყვანა. ბრძანებ- ასრულების სანაცვლოთ 23 ნოემბ- მახნომ ბრძოლა დაიწყო საბჭოთა ძა- უფლების წინააღმდეგ. სამხრეთის ფრო- ტის მთავარ სარდალმა—ფრუნ-ზემ ბრ- ნება გასცა სასწრაფოთ დაეშალათ გაენადგურებიათ მახნოს ბანდები. ამ- მათ მახნოს მთავარი ძალები დამარ- ბულია. ხელში გვიჭეს ჩაგდებული მახ- მთელი არტილერია. გადაწყვეტი- მახნოს ყველა ბანდების განადგურ- რომ უზრუნველყოფილი იქნეს მშვი- ბიანი სააღმშენებლო მუშაობა უკ- ნაში.

გემთა წაბლა.

ჩიტა, 25 ნოემბ. ხაბაროვსკიდან თა მთელი ფლოტილია გაიყვანეს. მოირკვა, რომ ამ გემებზე პრეტენ- აცხადებს აღმოსავლეთის გემთა ამ- გობა, რომელმაც 1919 წელს ამ- გემთა მეპატრონეებისგან შეისყიდ- ციები.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საზღვარ-გარეთ

ადმოხვეწილების მდგომარეობა.

ონდონი, 30 ნოემბერი. სტამბოლში ა მოიყარა 120 ათას კაცამდის ყიიდან გადმოხვეწილმა. მრავალი სიმშილისაგან იხოცება. გემებზე, სადაც გადმოხვეწილების მიღებაზე, მხოლოდ ბულგარეთია თანახმა, რომ თავის ტერიტორიაზე მიიღოს 10 ათასი გადმოხვეწილი. მოკავშირენი სთხოვენ რუმინიას, მან იზრუნოს გადმოხვეწილებზე.

ვრანგელი და საფრანგეთი.

ლონდონი, 30 ნოემბ. ვრანგელი პარიზს მიემგზავრება რათა საფრანგეთის მთავრობას მოელაპარაკოს, რომ მისი (ვრანგელის) ჯარის გადარჩენილი ნაწილი გამოყენებულ იქნას ბალშევიკების წინააღმდეგ ბრძოლაში.

შიშიანობა ინგლისში.

რიგა, 2 დეკემბ. ინგლისის მთავრობა მიერ შეძრწუნებულია ირლანდიელების ბრძოლით თავის დამოუკიდებლობისათვის. მთავრობის სახელმწიფო დაწესებულებების და მინისტრების სახლებს მცველები ადგია და სდარაჯობენ. ვენ აგრეთვე ქარხნებს და სანოსებს, რადგან ეშინიათ, რომ არ ააფეთქონ ირლანდიელებმა.

ლონდონის თათბირი.

ლიონი, 5 დეკემბ. ჟორჟ ლეიგს, ლოიდ ჯორჯს და გრაფს ფორცას პასკვეს ორი სხდომა ჰქონდათ. თათბირზე მიღებულ იქნა შემდეგი რეზოლუცია: „სანამ მიღებულ იქნებოდეს რაიმე გარკვეული გადაწყვეტილება აღმოსავლეთში მტკიცე ზავის დასამყარებლად, სამი სახელმწიფო აუცილებლად ერთად სთვლის გააცნონ საბერძნეთის მთავრობას და ხალხს თავიანთი გადაწყვეტილება.

საფრანგეთ-ინგლისის კავშირის საკითხის შესახებ.

ლიონი, 5 დეკემბერი. ლორდ დერბიმ სიტყვა წარმოსთქვა მანჩესტერში. სიტყვაში ლ. დერბიმ ის აზრი გამოსთქვა, რომ აუცილებელი საჭიროა საფრანგეთ-ინგლისის შეთანხმება კავშირათ იქცესო. ინგლისში მოიწონეს ლ. დერბის ეს აზრი ასეთ კავშირის საჭიროებაში დარწმუნებულია ლორდ საიენხამიც, რომელსაც კოლონიალურ ადმინისტრაციაში და დიპლომატიაში მთავარი პოსტები უკავია. მის აზრით ინგლისის ქალაქების მიერ საფრანგეთის განადგურებულ სოფლების აღდგენა და ლა-მანშის ქვეშ გვირაბის გაყვანა უფრო დააახლოვებს ამ ქვეყნებს. თავის მხრივ საფრანგეთის პრემიერ ლეიგმა განაცხადა, რომ ის ესალმება ლორდ დერბის ასეთ აზრს.

ფიუმეში.

ლიონი, 5 დეკემბ. გაზ. „მესსაჯერო“ მიიღო ფიუმედან ტელეგრამა, სადაც სწერია, რომ უკანასკნელათ მომხდარ ამბების გავლენით ფიუმეს რეგენტთა საბჭო გადადგა.

შაბათის სხდომა ლონდონში.

ლიონი, 5 დეკემ. ლონდონის თათბირი ფაქტიურათ დამთავრებულია. მინისტრები თავის ადგილზე არიან. ლეიგი პარიზში მიდის. კვირის კონფერენციამ შემდეგი გადაწყვეტილება გამოაქვეყნა: „შაბათ დილის კონფერენციის მონაწილეებმა ერთი მეორეს გააცნეს თავისი აზრი ზოგ კითხვებზე, რომლების შესახებ არაფერი თქმულა წინანდელ სხდომებზე. ამ კითხვებს შორის ყველაზე უფრო საყურადღებო იყო რუსეთთან კავშირის სავაჭრო ურთიერთობის დამყარება, ფინანსიური ხასიათის საკითხები და აგრეთვე საკითხები იმის შესახებ, თუ რა ზომები მიიღონ იმ შემთხვევაში, რომ კონსტანტინე დაუბრუნდეს ტახტს.

დიდი სახელმწიფოები და საბერძნეთი

ლიონი, 5 დეკ. საბერძნეთის საკითხის შესახებ ლონდონის კონფერენციაზე სრული შეთანხმება მოხდა ინგლისის, საფრანგეთის და იტალიის წარმომადგენლების შორის გაზ. „ტანი“ სწერს: „გადაწყდა—იმ შემთხვევაში თუ რომ კონსტანტინე დაუბრუნდა საბერძნეთის ტახტს მოკავშირენი შესწყვეტენ ფინანსიურ დახმარებას საბერძნეთისადმი. ამ გვარივე განცხადებით მიმართეს საბერძნეთის მთავრობას ათინაში მომუშავე მოკავშირეთა ორი კომისია. ეს რეპრესიული საშუალებები ავტომატიურათ იქნება შესრულებული კონსტანტინეს საბერძნეთის ტახტზე ასვლის უმალვე.

შეტევა იზმიდზე

სტამბოლი, 25 ნოემ. იზმიდიდან მოსულ ცნობების თანახმათ გიზოს რაიონში ეწყობა ქემალისტების ახალი ძალები. მათ განზრახვა აქვთ ქ. იზმიდს შეუტიონ.

სატელეგრაფო კავშირი ანატოლიასთან

სტამბოლი, 25 ნოემ. გაზ. „ბაკითი“ სწერს: „სარწმუნო წყაროებიდან მიღებულია ცნობები, რომ ანატოლიაში გაგზავნილია ინსტრუქტორები სატელეგრაფო ხაზების შესაკეთებლათ. რადგან ეს სატელეგრაფო ხაზი გაივლის ქ. სმირნის სატელეგრაფო ხაზით, ამიტომ ამ ქალაქთანაც იქნება აღდგენილი სატელეგრაფო კავშირი.

აიდინის ვილაეტი

სტამბოლი, 25 ნოემ. ძველ მთავრობის დროს, ქ. ალაშეხირი იყო მთავარ ქალაქათ აიდინის ახალ ვილაეტში. მაგრამ, რადგან ეხლა ეს ქალაქი ბერძნებმა დაიკავეს, ბრწყინვალე პორტამ ეხლა სხვა ადგილი აირჩია მთავარ ქალაქათ. მთავრობა ამის შესახებ იღებს საჭირო ზომებს.

ლტოლვა კომუნიზმისკენ.

ბერლინი, 1 დეკემ. ისპანიის სოციალისტური პარტიის თავმჯდომარე მოსკოვში მიემგზავრება მოსალაპარაკებლად, რათა ისპანიის პარტია წითელ-ინტერნაციონალში შევიდეს.

ისპანია და ამერიკა.

რიგა, 2 დეკ. ამერიკელები საბჭოთა რუსეთთან ფართო ვაჭრობის გაჩაღებას აპირებენ, რომ განდევნონ იაპონელები რუსეთის შორეულ-აღმოსავლეთის ოლქებიდან.

რუმინიის მდგომარეობის შესახებ.

პრაგა, 24 ნოემბ. გაზ. „ვოლია როსიი“ სწერს: უნდა ითქვას, რომ იმ ოლქებში, რომლებიც განთავისუფლდენ მეფისა და უნგრეთის უღლისაგან, სამხედრო წესები ჯერ კიდევ გრძელდება. ტრანსილვანიაში, ბუკოვინასა და უმთავრესათ ბესარაბიაში მინისტრ ბრატიანუსა და ავერესკუს ბრძანებით გრძელდება სამხედრო წესები, ცენზურა და არსებობს სამხედრო სასამართლოები. მუშათა ორგანიზაციები იდევნებოდა, მუშათა ორგანიზაციების ხელმძღვანელებს ატუსაღებდენ და ციხეებში ისტუმრებდენ, სოციალისტურ გაზეთებს კეტავდენ. ისეთ დევნას და შევიწროებას განიცდიან რუმინიის დიქტატურის მოწინააღმდეგენი რომ მეფის ჯალათების რეპრესიები მხოლოდ აჩრდილია ეხლანდელი რეპრესიების. ბესარაბიის გამომძიებელ კომისიის წევრმა და სენატორ სტეფანესკუმ თავის მოხსენებაში გამოაქვეყნა ცნობები იმის შესახებ, თუ როგორ ბარბაროსულად ეპყრობიან მცხოვრებლებს ჟანდარმერია, ოფიცრობა და სახელმწიფო მოხელენი. განთავისუფლებულ ოლქებში სამოქალაქო ადმინისტრაციის როლს ასრულებს არმია. ყოველი დავა მუშებსა და მესაკუთრეთა შორის, აგრეთვე პოლიტიკური და სხვა დანაშაული ირჩევა სამხედრო სასამართლოში. რუმინიის პროლეტარიატმა არა-ერთხელ განაცხადა პროტესტი ასეთ რეპრესიების გამო. მთავრობა არ ასრულებს თავის ვალდებულებებს, რასაც სახელმწიფო მაისის თვეში დაპირდა გაფიცულ რკინის გზელებს.

ქ. ხაჯინის აღება.

სტამბოლი, 25 ნოემბ. ნაციონალისტების ოფიციალური ცნობა ქ. ხაჯინის აღების შესახებ ასეთია: „ჩვენმა ჯარებმა დაიკავეს ხაჯინი. სამწუხაროთ ჩვენ არ ექონდა შეძლება გადაგვერჩინა ადგილობრივი მუსულმანი მცხოვრებლები. სომხები გაიფანტნენ“. ადანეში მოსულ ხაჯინიდან გამოქცეულების გადმოცემით ნაციონალისტებმა ძლიერი საარტილერიო ცეცხლი გააჩაღეს ქ. ხაჯინის წინააღმდეგ, შემდეგ კი იერიშებზე გადმოვიდენ და აიღეს ქალაქი.

ქალაქის დამცველებს ნაციონალისტებმა წაართვეს ზარბაზნები, რომლებიც კიდევაც გამოიყენეს მათ წინააღმდეგ საბრძოლველათ. ქალაქის დაკავებისას ოსმალებმა ოთხ მხრიდან გაუჩინეს ციხეს ცეცხლი. მცხოვრებთა ნაწილი ქალაქის დასავლეთის მხარეს მიიმალა. ნაწილი კი მთებში გაიქცა. გადმოხვეწილთა ერთი ჯგუფი შეუერთდა ტონან-ოღლის. მთები და მახლობელი გზები სავსეა გადმოხვეწილ ქალებით, მამა-კაცებით და ბავშვებით. რამოდენიმე ასი ობოლი ბავშვი იმყოფებოდა ქ. ხაჯინში მის ოკუპაციის დროს.

ქემალისტები ტარსუსში.

სტამბოლი, 25 ნოემბ. ტარსუსი გაწმენდილია ქემალისტებისაგან, რის გამო აღდგენილია ძველი მდგომარეობა.

ბრუსის ევაკუცია.

სტამბოლი, 25 ნოემბ. ხმები დადის იმის შესახებ, რომ ქემალისტებმა დიდი გამარჯვებები ნახეს ბრუსის ფრონტზე. ხმებია, რომ ბერძნებს კიდეც დაუტოვებიათ ქ. ბრუსა.

მოკავშირეები არ დასთანხმდებიან სევრის ხელშეკრულობის შეცვლას

სტამბოლი, 25 ნოემ. გაზ. „ბოსფორი“ სწერს: „ამ რამოდენიმე დღის წინათ ერთმა ფრანგმა სტამბოლის ცნობილ მოღვაწეებს შემდეგი განუცხადა: „საფრანგეთს მთელი თავისი არსებით ეზიზღება ბალშევიზმი და მას არასოდეს არ შეუძლია ისეთ ხალხთან კავშირის დაკავება, ვინც ბალშევიზმს თანაუგრძნობს“.

ეს სიტყვები ჩვენ გვითხრა ჩვენმა კეთილის მსურველებმა და ოსმალებმა, რომლებსაც ის მიმართავს კარგად იციან, რომ ამის მთქმელი მართალია. მაგრამ უბედურება იმაშია, რომ სტამბოლიდან ძნელია ქემალის ბანდებისათვის ამის შესმენა, რომლებიც ბატონობენ ანგორაში და მათი დროშა ფრიალებს კავკასიიდან კილიკიამდე. ანგორაში გამოდის მშვენიერი დეკლარაციები, რომლებიც პირდება ხალხს ბედნიერებას.

ანტანტას არ სურს არავითარი ანგარიში არ გაუწიოს იმას, რაც დღეს ხდება კავკასიაში, რაზედაც მას აქვს თავისი მოსაზრებანი ამას შეუძლია გამოიყვანოს ანტანტა მოთმინებიდან და ის მიმართავს მაშინ ისეთ მკაცრ ზომებს, რომელიც აიძულებს მათ პატივი სცენ ანტანტის ძლევა-მოსილებას.

რამდენიმე ხნის უკან დაიწყო ოფიციალური მოლაპარაკება ანატოლიასთან, ამ მოლაპარაკებამ ჩვენ დაგვიმტკიცა, რომ შეუძლებელია ანგორასთან მუდმივი ზავის ჩამოგდება. არავითარ შემთხვევაში არ თანხმდება ის სევრის ხელშეკრულობის მიღებას ამიტომ ყოველივე მოლაპარაკება უშედეგოთ დამთავრება.

ჩვენს წინ დგას ორი დილემა: ან გადავხედოთ სევრის ხელშეკრულება და ან მივიღოთ ზომები მისი ცხოვრებაში გასატარებლათ,

სევრის ხელშეკრულობის გადახედვაზე ანტანტას ლაპარაკიც არ სურს. ასეთი აზრი მათ კიდეც რომ მოსვლოდათ, ეს შეუძლებელიც იქნებოდა. ხელშეკრულობა ხელმოწერილია კოლექტიურათ და მისი ასრულება ყველა ხელის მომწერლებისათვის სავალდებულოა. მოკავშირეების გადაწყვეტილება მართალიც რომ არ იყოს, ღირსების და პრესტიჟის გრძნობა მათ ნებას არ მისცემს სევრის ხელშეკრულობის გადახედვისას.

ეჩქარიან დანაწილებას.

ბათომი, 30 ნოემ. საფრანგეთის მისიის მიერ მიღებულ ცნობების თანახმად, ყირიმიდან გადახვეწილების რიცხვი სტამბოლში უდრის 120.000 კაცს. მთელ მასას და მასთან ერთად სამხედრო მოსამსახურეებს საცოდავი სანახავი არის ვრანგელის სიტყვები, არმიის სამხედრო მოქმედების შენარჩუნების უნარს და ყირიმიდან აუარებელ იარაღის გამოტანის შესახებ მოკლებულია. ის პირი, რომელსაც ქონდა საერთო საქმე ვრანგელის შტაბთან აცხადებს, რომ თუ მხედველობაში არ მივიღებთ რამდენიმე ას ვინტოვკას და ათეულ ტყვიის მფრქვეველების გამოტანას ყირიმიდან, ისე სხვა არაფერი არ გამოუტანია ვრანგელს ყირიმიდან. გადმოხვეწილების მთელი მასა სტამბოლში საფრანგეთის ხარჯზე ცხოვრობს. არა ოფიციალურად ეხმარებიან მათ აგრეთვე ინგლისელები და ამერიკელები ყირიმის ყოფილ არმიის ოფიცრები მტრულად არიან განწყობილი ვრანგელის მიმართ. მოკავშირეებს ეშინიათ რა ამ უთანხმოების ნიადაგზე არ აღმოცენდეს მღელვარება, ეჩქარიან გაანაწილონ გადმოხვეწილები სხვა და სხვა ადგილებში. 23 ნოემ. არხიპელაგის კუნძულებზე, სერბიაში და ბულგარეთში გაგზავნეს 40.000 კაცი. საფრანგეთის ოფიციალური წარმომადგენლები აცხადებენ, რომ ვრანგელის არმია გამოყენებულ იქნება საბჭოთა რუსეთთან შემდეგი ბრძოლისათვის· არა ოფიციალური წარმომადგენლები კი ლაპარაკობენ, რომ მოკლე ხანში ეს არ შეიძლება ამაზედ ლაპარაკი, ვინაიდამ საფრანგეთის მთავრობა ამისთვის ჯეროვანათ მზათ არ არის.

დღიური.

ატამან სიმიონოვის ბანდები სავსებით დამარცხდნენ.

საბჭოთა რუსეთი აღდგენს სომხეთს.

უკანასკნელმა მეგობრებმა დაშნაკებისამ უარი განაცხადეს მათ დახმარებაზე.

ინგლისის მთავრობა შეშფოთებულია ირლანდიელთა მიერ დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლის გამო.

ამერიკელები ისწრაფვიან აღადგინონ სავაჭრო ურთიერთობა საბჭოთა რუსეთთან.

პოლონელებმა წაართვეს ზურგში მდგომ ბალახოვიჩის ნაწილებს მთელი «ობოზი“

ისპანიაში გამოცხადებულია საყოველთაო გაფიცვა. შემოღებულია საალყო წესები.

ბარსელონში მოხდა შეტაკება პოლიციელებსა და გაფიცულებს შორის.

ისპანიის სოციალისტური პარტია ილტვის წითელ ინტერაციონალისკენ.

საბერძნეთის მუშათა კლასი.

სტამბოლი. 25 თებ. გაზეთი „ხრონოსი“ სწერს: „ათინიდან იუწყებიან რომ ვენიზელოსის დამარცხებაში მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა ელლინთა სოციალისტურ მუშათა პარტიამ, რომელიც არჩევნებში მონაწილეობას ღებულობდა და მოითხოვდა—სამხედრო მოქმედების შეწყვეტას და საყოველთაო ამნისტიას. მუშათა პარტიის კანდიდატებმა ყოველგან ხმის უმრავლესობა მიიღეს, ბურჟუაზიის კანდიდატებმა კი გაცილებით უფრო ცოტა. საბერძნეთის პროლეტარიატი ყოველგვარი ომის წინააღმდეგი არის, მათი პარტიულ პროგრამაში გარდა ზემო აღნიშნულ პირობებისა, შედის ომის საშვალებით დაგროვებულ მოგებათა რევიზია და ფაბრიკა-ქარხნებზე მუშათა კონტროლის შემოღება.

ოსმალეთის პრესა საბერძნეთის არჩევნების შესახებ

სტამბოლი, 25 ნოემ. „პაიამ საბახი“. წერს:

„გამოცდილმა დიპლომატებმა და პოლიტიკოსებმა საბერძნეთის ყოფილი პრემიერის მოქმედებაში დიდი ხანია დისონანსები შენიშნეს. უკვე დიდი ხანია საბერძნეთის არც საგარეო და არც საშინაო პოლიტიკა არ იყო ისე სანუგეშო, როგორც ბურჟუაზიული წრეები ხატავდენ. ოპოზიციის ხელმძღვანელები არ იყვნენ სამშობლოს ისეთი გამცემლები, როგორც მათ ვენიზელოსელები ახასიათებდენ. საეჭვო არაა, რომ მთავრობის შინაური პოლიტიკა უდიერათ ეპყრობოდა ხალხის კონსტიტუციონურ უფლებებს. მაგალითისთვის შეიძლება აღვნიშნოთ ვენიზელოსის მთავრობის მიერ გამოჩენილი ადამიანის და უძლიერესი პატრიოტის დრაგუმისის მოკვლა. აღმოჩენილია ისეთი ფაქტები, რომლებიც ამტკიცებენ, რომ ოპოზიციის პროტესტები არ ყოფილა უსაფუძვლო.

ვენიზელოსის საგარეო პოლიტიკაც არ ყოფილა უნაკლო, როგორათაც მას ახასიათებდენ პრემიერის მახლობელი ჟურნალისტები ანტანტის ბანაკიდან. სახელმწიფოს მესვეურებს, ვინც თავისი ხალხის მომავალით არიან დაინტერესებული, უნდა ჰქონდეთ შეგნებული, რომ სახელმწიფოს საზღვრები ძალზე გაფართოვება სახელმწიფოს მეტს ხიფათს მოუმზადებს, ვიდრე სარგებლობას. უმჯობესი იქნებოდა, რომ ვენიზელოსი ავანტიურისტული დაპყრობითი პოლიტიკის წარმოების წინ იმას გაამაგრებდეს, რაც საბერძნეთს მაკედონიაში და კუნძულებზე დაუპყრია... (ცენზურის გამო შეწყვეტილია).

ცეცხლი სერბიაში.

სტამბოლი, 25 ნოემბ. ბალდადიდან იუწყებიან, რომ რკინის გზის სადგურ ზემონზე დიდი ცეცხლი გაჩენილა. დამწვარა სადგური და 22 ვაგონი აუარებელი მასალით დატვირთული. ზარალი რამდენიმე მილიონს უდრის.

ვრანგელს ხელში უჭირავს დროშა და იძლევა ბრძანებებს.

ბათომი, 30 ნოემბ. სტამბოლიდან ბათომში ჩამოსულის გადმოცემით, ვრანგელს 24 ნოემბრამდის თავისი დროშა ეკიდა კრეისერ „კორნილოვზე“. ის ჯერ კიდევ სთვლის თავის თავს მთავარ სარდლათ და უკვე არ არსებულ „სამხრეთ რუსეთის სახელმწიფოს“ მთავარ მართველათ. ის ძველებურათ სცემს ბრძანებებს და იძლევა განკარგულებებს. უკანასკნელ ბრძანებაში ის მადლობას უხდის თავის ფლოტს ყირიმის ევაკუაციისათვის. აღსანიშნავია, რომ ამ ბრძანებაში სრულიადაც არ არის ნახსენები ის ყოველი დახმარება, რომელიც ვრანგელს გაუწიეს ფრანგებმა. ამ ამბავმა ფრანგები ძლიერ გაანაწყენა. საერთოთ ვრანგელის-მომხრენი გულგრილათ უცქერიან საფრანგეთის მეგობრებს, მთავარ პოსტებზე მდგომი პირები შურით უცქერიან ინგლისელებს, მიუხედავათ იმისა, რომ ინგლისის მთავრობის განკარგულებით ინგლისელების საწყობებიდან ეძლევათ ყირიმის გადმოხვეწილებს სურსათი.

ბალახოვიჩის ბოლო.

მოსკოვი, 5 დეკემბერი. პოლონელებმა ბალახოვიჩის ჯარები განაიარაღეს და შესაჯგუფებელ პუნქტებში გაგზავნეს.

სოციალისტების გასამართლება.

ადესა, 2 დეკემბერი. რუმინიაში სამხედრო საველე სასამართლოში გაირჩა სოციალისტების საქმე. ყველას ხუთ-ხუთი წლის კატორღა მიუსაჯეს. კონსტანცაში იმ მუშა სოციალისტებს, რომლებიც მუშებს გაფიცვებისათვის მოუწოდებდენ, სამ-სამი თვის ციხე მიუსაჯეს.

შეტაკება კუნძულ კრიტზე.

სტამბოლი, 25 ნოემ. „იქდამი“ იტყობინება: ქ. ხანიაში არჩევნების გამო შეტაკებები მოხდა, რომლის დროს მოჰკლეს ორი და დასჭრეს ოთხი. ათინაში სტამბაში „ანონიმში“ ნახეს რევოლიუციონური მოწოდებები.

ჩინეთი სემიონოვის ბანდებზე.

ჩიტა, 25 ნოემბ. ხაი-ჰუნკინის პროვინციის გუბერნატორმა განაცხადა, რომ სემიონოვის ბანდები ცუდ მდგომარეობაში იმყოფებიანო. ის ფიქრობს, რომ სემიონოვის ბანდები განიზრახავენ ჩინეთის ტერიტორიაზე გადასვლას. ჩინეთის მთავრობამ გაგზავნა ჯარები საზღვრების დასაცავათ.

თავისკენ იხვეჭავენ

ბეტერბურგი, 3 დეკემ. საფრანგეთის მთავრობას სამხრეთ-სლავიის დაკავება განუზრახავს. მიზეზათ ის მოყავს, რომ ამ სახელმწიფოს თავისი ვალდებულებანი არ აუსრულებია.

შორეულ აღმოსავლეთის რესპუბლიკის ტერიტორია გაწმენდილია სემიონოვის ბანდებისაგან.

ჩელიაბინსკი, შორეულ-აღმოსავლეთის რესპუბლიკის მთავარსარდალმა ამხ. ეიხემ მიიღო დეპეშა, სემიონოვის ბანდების წინააღმდეგ მომქმედ ჯარის უფროსისაგან:

„დიდის კმაყოფილებით აღვნიშნავ, რომ ჩინეთის საზღვარზე არ მოიპოვება არც ერთი შეიარაღებული კაცი, რომელიც თანაუგრძნობდეს სემიონოვს და ვერჟბიცკის.

სემიონოვის ვანდალიზმი.

ჩიტა, 26 ნოემ. სემიონოვის ბანდებმა სადგურ ჩინდანის დატოვების დროს, გადაწვეს სადგური და სხვა შენობები. დასწვეს აგრეთვე 5 ყაზარმა, აუარებელი ვაგონები, 2 საყდარი, საწყობები და სხ. სადგური სავსეა ტვირთით სავსე მატარებლებით. ბევრი საბარგო მატარებლები ცეცხლს მისცეს. ტელეგრაფი სრულიათ განადგურებულია.

მუშათა ცხოვრება

ჩვენი მენშევიკები.

ეტყობათ არ მოსწონებიათ, სომხეთში საბჭოთა ძალა უფლების გამოცხადება ჩვენ მენშევიკებს. ისინი „ერთობის“ № 276 სწერენ: „საიდან გაჩდა ისე მოულოდნელათ კომუნიზმი და უჩვეულოთ, როგორც მოწმენდილ ციდან მეხის გრუხუნიო.“ რასაკვირველია ეს თვითონ მენშევიკებზე შეიძლება ითქვას, რომ როგორც მოწმენდილ ციდან გრუხუნს არ უნდა მოველოდეთ, ისე მენშევიკებიდან სოციალიზმს არ ველით საქართველოს მუშები. ისინი ამბობენ, საქართველო გარშემორტყმულია წითელ შავ-ქუდა მტერებისაგანო და მოუწოდებენ ხალხს ბრძოლისაკენ უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე. რასაკვრიელია, სოციალიზმის კარებს უკან მოფარებულ მენშევიკებს ეშინიათ და ფიქრობენ, ვაი თუ პასუხის მგებელი გავხდეთ საქართველოს მშრომელ ხალხის წინაშეო, და მართლათაც, არა ერთი და ორი საუკეთესო მომუშავეები კომუნისტური პარტიისა მოათავსეს „დემოკრატიულ“ ციხეებში და გადაასხლეს საქართველოს ტერიტორიიდან.

მიუხედავათ ჩვენი იდეური ბრძოლის გამოცხადებისა, და სამოქალაქო ომების უარის ყოფისა საქართველოში, მენშევიკებს მაინც ვერ მოუნელებიათ ჩვენი არსებობა, და არ შეუწყვეტიათ კიდევ ჩვენ ამხანაგებზე ნადირობა, აქა იქ იჭერენ უყენებენ ბრალდებებს ვითომ შეიარაღებულ აჯანყებას ვაწყობდეთ, მაგ რეპრესიებით ვერ გაიტანენ ლელოს ისინი ვერ შეაჩერებენ პროლეტარიატის მისწრაფებას.

ხაზურელი ნიკო

ბეუქ-კასიკის მუშების მდგომარეობა.

აქაური მუშების მდგომარეობა ძნელი ასაწერია, მაგრამ რამოდენიმეთ მინდა გავაცნო იგი ჩვენს მკითხველებს.

გაგონილი გექნებათ, რომ არსებობს სასოფლო-სამეურნო განყოფილება ყარაიაზის რაიონში. ის მუშები, რომლებიც მუშაობენ აქ მთელ ზაფხულში, ყველა დაავათმყოფებულია ციებით და სისხლ ნაკლებობით. მდგომარეობა მუშებისთვის აქ აუტანელია: არ აქვთ თბილი ბინა; ტან სამოსი, ფეხსაცმელი, საჭმელი, სვამენ უმ და ბინძურ წყალს. აქაური ადმინისტრაცია არაფერ ყურადღებას არ აქცევს მუშების მდგომარეობას; თითქოს სულ ერთია მუშები დაიხოცოს. გამგეებს, მეპატრონეებს, სპეკულიანტებს, უფროსებს დიდი ჯამაგირი, იოლი სამსახური, კარგი საჭმელი, მეტი თავისუფლება. ის მუშაკი, რომელიც თავის შრომით ჰქმნის სიმდიდრეს და მით მთელ ქვეყანას კვებავს, უარეს გაჭირვებაშია, ვიდრე მეფის დროს იყო.

ამხანაგებო, მუშებო, ჩვენი საქმე უდათ მიდის... ლაჩის მონა—ყმებათ ვიქცეთ. თუ რევოლიუციის მონაპოვართაგან აჩრდილი რამ დაგვრჩენია, ისიც მალე ჰქრება. ამიტომ ფხიზლათ უნდა ვიყოთ.

კ. სამტრედიელი.

საქართველოს ფოსტა-ტელეგრაფის ტელეფონის მუშა-მოსამსახურეების მდგომარეობა და ცენტრალური გამგეობა.

ვის არ მოეხსენება, რა ტანჯვა-წამებაში მიდის ჩვენი ფოსტა-ტელეგრაფის და ტელეფონის მუშა მოსამსახურეების დღეები, მაშინ როდესაც უკანასკნელი სხვისდა სასიამოვნოთ და სხვისდა საყვედლათ არის გაჩენილი.

სად არ შეხვდებით ფოსტა ტელეგრაფის და ტელეფონის მუშა მოსამსახურეს ჩამოგლეჯილ, ჩამოწეკვილს, რომელნიც ფიზიკურ განადგურების შავი ღრუბლები მაჯლაჯუნასავით დაწოლიათ თავზე. მიუმატოთ აიას სუსხიანი ზამთარი უშეშოთ და სხვა საშინელება როგორ უნდა შეიძინოს ფ.-ტ. და ტელეფონის მუშა მოსამსახურემ ერთი ან ორი ურემი შეშა როდესაც ურემი 20,000 მ. 30,000 მ. ფასობს და თვითონ კი 5,000 მ.—6,000 მან. არ აღემატება და ზოგიერთი კი ამას მოკლებული და ჯამაგირი წინდაწინ დახარჯული აქვთ. შეუძლებელი არის აღწერა ფოსტა-ტელეგრაფის და ტელეფონის მუშების უმწეო მდგომარეობა. ამ დროს ცენტრალური გამგეობის წევრები და თანაც მთავრობა გვიმტკიცებს, რო ჯამაგირის მომატებით კურსი ზონისა დაეცემა და ამიტომ შეუძლებელათ ხდიდნენ ჯამაგირის მომატებას. ერთის წუთს დაუშვათ რო ასე არის, მაგრამ ჩვენ ყველანი ფაქტის წინაშე ვდგევართ. მუშა მოსამსახურეებისთვის არაფერი მოუმატებიათ და მაინც საარაკოთ იწევა ყველაფერზე ფასი და ასე ამგვარათ მცირდება პირველ საჭიროების საგნების რაოდენობა ფოსტა-ტელეფონ-ტელეგრაფ-მუშებ-მოსამსახურეებისათვის ვიმეორებ, რო საარაკოდ იზრდება სიძვირე, მატულობს თანდათან ფასები სრული უიმედობაა სასოწარკვეთილებაა. აი როგორ გადაგვარების და უფსკრულის წინაშე დგას დღეს საქართველოს ფოსტა-ტელეგრაფის და ტელეფონის მოსამსახურენი. ვის არ ახსოვს შარშანდელი ფოსტა-ტელეგრაფის ერთი გაფიცვა და მეორეთ მენშევიკ-ფედერალისტების ბრძოლა. ვის არ ახსოვს შარშანდელი ოპოზიცია. ისმება საკითხი სად არის დღეს ეს ოპოზიცია?

მაგრამ ბევრმა ფხიზელმა ფოსტა-ტელეგრაფის ამხანაგებმა იცის, თუ როგორი მახინაცია და გაიძვერობა მოაწყვეს. ბალშევიკები ბევრი დაგზავნეს პროვინციებში, ბევრი იძულებული იყო დაეტოვებია საქართველოს ფარგლები— და აი სწორეთ ამით შექმნეს მენშევიკ ფედერალისტებმა ერთნაირი ბლოკი.

მენშევიკმა, როგორც მართველმა პარტიამ, იგდო ხელში თავმჯდომარეობის ადგილი, ფედერალისტმა ამხანაგობის—ერთს სტოლონაჩალნიკობაც მიანიჭეს, ერთი კი რომელიც ნამდვილ პროფესიონალურ ნიადაგზე იყო, კომპრომისზე არ წავიდა და უპორტფელოთ გადააგდეს ტელეგრაფში. ეს კარგათ იცის საქართველოს პოსტა-ტელეგრაფის და ტელეფონის მუშა-მოსამსახურეებმა. და თუ შარშან მოთხოვნილებები იყო ჯამაგირების მომატების და მდგომარეობის გასაუმჯობესებლათ, დღეს ეს არ არის და საქართველოს ფოსტა-ტელეგრაფის და ტელეფონის მუშა-მოსამსახურეების ცენტრალური გამგეობა არის უბრალო ადმინისტრატიული განყოფილება.

რათ უნდა გახდეს ფოსტა-ტელეგრაფის და ტელფონის მუშა-მოსამსახურე სიცივის და შიმშილის მსხვერპლი? რათ არ უნდა უფასებდენ მუშას თავის ნაშრომს. ნუ თუ ის არ ემსახურება სახელმწიფოს და არ უნდა ზრუნავდეს როგორც სახელმწიფო, ისე ცენტრალური გამგეობა ფოსტა-ტელეგრაფის მუშა-მოსამსახურეებზე? სად არის ის მინიმალური მოთხოვნილება კონფერენციის მიერ? ნუ თუ 15—20 გირ. ნახშირით უნდათ, რომელიც შეშის მაგივრათ დაურიგეს მუშებს და 30 გირ. ტ დამპალი კომბოსტოთი გადაატანიონ მთელი ზამთარი? დარწმუნებული ვარ, ჩვენი პროვინციის ამხანაგები ამასაც მოკლებული არიან. აბა რომელ მხატვარს შეუძლია აღწეროს ფოსტა-ტელეგრაფ-ტელეფონის მუშა-მოსამსახურეების მდგომარეობა.

დიდი ყურადღება უნდა იქნეს მიქცეული პროვინციელ ამხანაგებზე, რომელიც შედარებით თბილისელებთან და ქუთათურებთან მთლათ წყალწაღებული არიან და თუ თბილისის და ქუაისის ამხანაგები 1 გირვანქა პურს ღებულობენ, პროვინციები ამას მოკლებული არიან. ამაზე უნდა ზრუნავდეს მთელი საქართველოს ცესტრალური გამგეობა მაგრამ იზრუნებენ კი? ვიმეორებ, სად არის ფოსტა-ტელეგრაფის კონფერენციის მიერ მინიმალური მოთხოვნილება. სადღაა პურის ულუფის გადიდება, სადაა ჯამაგირების მომატება, სადღაა ფეხსაცმელების და სხვა და სხვა საგნების იაფ ფასებში მიწოდება? ნუ თუ კონფერენციის მიერ დადგენილი მხოლოდ ზღაპარი იყო და მხოლოთ სიტყვებათ დარჩა? მაგრამ ტყვილსაც ბოლო აქვს და ფოსტა-ტილეგრფის მუშა მოსამსახურეები ბევრი გონს მოდის და რწმუნდება მაში, თუ ვისთვის ყოფილა საქართველოში კარგი და ხელსაყრელი დემოკრატიზმი, მუშებისთვის თუ სპეკულიანტ ჩარჩ ვაჭრებისთვის და ვისი ინტერესის დამცველი ყოფილა მენშევიკ ფედერალისტის ცენტრალური გამგეობა.

მიშა.

ჩვენზე ჯალათობენ

ვის არ ახსოვს, რა ამბავი ტრიალებ და ქუთაისის საგუბერნიო ციხეში 1918—1919 წლებში „ტიფა ისპანკა“ და სხვა ავადმყოფობის გამო და თუ სხვას არა, დალუპულთა მშობლებს და იდეურ ამხანაგებს მაინც ეხსომებათ, თუ როგორ მოინელა ამ პირობებმა ბევრი ჩვენი ამხანაგები, რომლებიც რამოდენიმე წლის ვადით იყვნენ ხსნებულ ციხის კედლებში მომწყვდეულნი.

შეუძლებელია ყოველივე იმის აღნიშვნა, რაც ხდებოდა ამ ციხის კედლებში, მაგრამ, ვინაიდან ისევ ვდგევართ წარსული მაგალითების მოლოდინის წინ, მინდა მკითხველს გავაცნო, თუ რა ხდებოდა წარსულში და რაც დღეს, ისევ უნდა განმეორდეს.

1919 წელს ციხის საავადმყოფოში, ავადმყოფებისთვის ადგილის უქონლობის გამო, ავადმყოფებს, როგორც ჩვენს ამხანაგებს, ისე არა პოლიტიკურ ტუსაღებსაც შიგ „კამერაში“ უხდებოდათ წოლა, რის შემდეგ, ავადმყოფობა გადადიოდა ერთიდან მეორეზე და კამერაში რომ შეიხედავდი, მოგაგონდებოდა ფრონტზე დაჭრილი ჯარის კაცებით გავსებული, სამხედრო საავადმყოფო.

იყო შემთხვევა, რომ კაცი შიგ კამერაში კვდებოდა. ადმინისტრაცია იმის ცდაში იყო, რომ ტუსაღებს, არ გაეგოთ და გვამი ისე გაეტანათ. ასეთი მაგალითი იყო წარსული მაისის შვა რიცხვებში ქუთაისის დიდი ციხის № 5 „კამერაში“, სადაც ავად გახდა ერთი (გვარი არ მახსოვს) ტუსაღი და მე-12 დღის გათენებისას, კაცი მკვდარი ნახეს, მაგრამ ვინ იყო პატრონი?!

ასეთი მოუნელებელი ჭირი ადმინისტრაციის მოსამსახურეებს ტუსაღებში არ აოჩევდა. რა საშუალებას მიმართავდა ასეთ დროს ციხის უფროსი და მ. ინსპექტორი? რა საკვირველია, ეს ბატონები შიგ ციხეში კვირაობით და თვეობით არ შედიოდენ. ციხის დაბალი მოსამსახურეები დაფეთებული ცხვრებივით ციხიდან გარბოდენ, მაგრამ ციხის ადმინისტრაცია თავისი ხრიკების საშვალებით მათ გაჩერებას მაინც ახერხებდა.

გამოუცხადებდა ციხის უფროსი თითეულ მოსამსახურეებს: „შენ დღეს დანაშაული ჩაიდინე და ერთი კვირით ხარ ციხეში დარჩენილიო“. საწყალი მოსამსახურენი გაიძახოდენ: „რა ვქნათ, გუშინდელ დილიდან აქა ვართ და რო არაფერი დაგვიშავებია ისე, ერთი კვირით ციხეში დარჩენა გამომიცხადესო. ვაი ჩვენი ცოდვა, ნამდვილათ დაბრუნდა ბატონყმობა“. ასე 8—10 დღით, ციხის მოსამსახურეებს ციხის გარეთ არ უშვებდენ და როდესაც დაემართებოდათ „ტიფი“ მხოლოთ მაშინ შეეძლოთ სახლში წასვლა. რის შემდეგ, გახდენ მათში „ტიფის“ მსხვერპლნი 5—6 კაცი რომელთაგან მახსოვს ორის გვარი: კუხალეიშვილი და ასათიანი. ამათ მიემატა ექიმი ლებროვი და ერთი ფერშალი.

დადგა 1920 წელი ზაფხული და გათბა ჰაერი. ბუნებრივათ გაქრა და მოისპო ავადმყოფობა, ტუსაღებიც დამშვიდდა და ციხის ადმინისტრაციის მონა მოსამსახურეებიც.

29 ნოემბერის დილის 10 საათზე მე-3 კამერიდან გამოვარდა ერთი ტუსაღი და, ციხის ადმინისტრაციას ტირილით და უშვერი სიტყვების ხმარებით უყვიროდა: „კამერაში არ შევალ, დამხვრიტეთ, სიკვდილი სიცოცხლეს მირჩევნიაო“.

რამ აიძულა ეს ტუსაღი, რომ სიკვდილი სიცოცხლეს ურჩევნია? მან, რომ ამ კამერაში დაინახავთ რამოდენიმე კაცს, რომელთაც სრულებით არაფერი აცვიათ მათთვის საბან-სახურავი აღარ არსებობს და თოვლი ხომ როგორც გარეთ, ის შიგაც არ აკლია ტუსაღებს, ვინაიდან თურმე „დემოკრატიულ“ სამეფოში ციხეს ფანჯრები არ უნდა. 1 განყოფილებაში ვიმყოფებით 28 კომუნისტი, რომლებშიც ნახევარზე მეტს, ასეთი ყინვა-თოვლის დროს, ღამით წოლა უხდება უსაბნოთ. აბანო აგერ მესამე თვეა არ გვინახავს. დილის ჩაის წყალი უმეტეს ნაწილათ ნაშვადღევის 4—5 საათზე რიგდება და სადილი ხომ უფრო გვიან. ასეთების მოთხოვნაზე ციხის ადმინისტრაცია გვიპასუხებს: „რა ვქნათ, მთავრობა არ გვაძლევს და ჩვენ საიდან მოვიტანთო“.

რაშია საქმე? შეგნებულათ ხდება ყოველივე ეს, თუ შეუგნებლათ?

უნებლიეთ გებადება კაცს ეჭვი: აქაც საქმე ხომ არა გვაქვს ჩვენ წინააღმდეგ მიმართულ „დემოკრატიული“ ბრძოლის ერთ—ერთ საშუალებასთან?! თუ ეს ასეა, უნდა ვსთქვათ, რომ ძალიან რადიკალური ზომაა კომუნისტების რიცხვის შესამცირებლათ საქართველოში მიღებული.

თუ წარსულ ზაფხულში ავათმყოფობა ბუნებრივათ გაქრა, დღეს ბ-ნი მენშევიკები ცდილობენ როგორმე ხელოვნურათ გააჩინონ, როდესაც ხედავენ რომ კომუნისტები არ ისპობა საქართველოში არც დახვრეტით, არც გადასახლებით და, არც ციხეებით.

წერილი რედაქც. მიმართ.

პატივცემულო რედაქტორო!

ნება მომეცით თქვენს პატივცემულ გაზეთ „კომუნისტის“ საშუალებით ვაცნობო მკითხველებს, ქ. მანგლისში არსებულ მე-12 ათასეულში გაწვეული ზაპასის შემდეგი წლოვანობის 1890, 1891, 1892 და 1893 წლოვანები, რომლებიც იქმნენ მოკრეფილი 11 ნოემბერიდან 20 ნოემბრამდის. საშინელ გაჭირვებას განვიცდით ზემოთ ხსენებულ რიცხვში გაწვეულნი ჯარის კაცნი, როგორც გამოგვისტუმრა აღრიცხვის უფროსმა ჩვენ დაგლეჯილ ტანისამოსით, და სრულიათ ფეხშიშველები ეგრევე ვყრივართ ცივ-გაყინულ კაზარმებში, ჩვენთვის არც ტანსაცმელია, არც საწოლი, არც ფეხსაცმელი და არც საჭმელი, უკაცრავოთ პასუხია როგორც პირუტყვი, ისრე შეგვრეკეს კაზარმებში, შიშველ-ტიტვლები ვყრივართ უმოწყალოთ დამპალ თივაზედ, რის გამოც საშინელი მტვერი დგება ხოლმე მის გასწორების დროს, როცა ვწვებით ამ დამპალ და აშმორებულ თივაზე ზოგიერთ კარგი მენახირე არ გაიმეტებს საქონელს, არ დასტოვებს ისე უპატრონოთ, როგორც ჩვენ ვყრივართ უპატრონოთ შიშველ-ტიტველი ამ გაყინულ კაზარმებში, და თან გუნდის უფროსები გვიყვირიან, სისუფთავე დაიცავითო. დამპალი თივა რომ გაგვიშალეს, განა იმით შეიძლება სისუფთავის დაცვა? ესეც არაფერი. განა შეიძლება სისუფთავის დაცვა იმ დაგლეჯილ ძონძებით? შეიძლება ორი-სამი კვირა იმ ძონძებში გახვეული რომ წვებოდეს და დგებოდეს კაცი გაუხდელად? ეს ხომ გამჩენია იმ საზიზღარ მკბენარის, რომელიც აჩენს სატკივარს და გადააქვს ერთი-მეორეზედ. ამას ვგონებთ, თვით მედიცინაც ამოწმებს და აფრთხილებს ხალხს, რომ მკბენარიდგან გაფრთხილებულ კაცს ავადმყოფობა არ გაუჩნდეს და არ გადაედოს ერთი-მეორესო.

დღეს აქ კი, ამ დიდ კაზარმაში, საერთო ტახტია გრძელი, ამ ტახტზედ ეს დამპალი თივაა, და ამ თივაზედ ეს ძონძებში გახვეული ხალხი. კბენარი კი არა, ლამის მატლები დაეხვიოს ხალხს, ხალხი დაავამტყოფდა. რომ შემოხვიდეთ ჩვენ კაზარმაში, თვალ წინ ჭლექიანი ბარაკი წარმოგიდგებათ, ისე აკრუსუნებს ამ სიცივისაგან დაავამტყოფებული ხალხს, რომ სუნთქვაც კი უჭირდებათ. კაზარმაში არსებობს ფეჩები, მაგრამ ფეჩში შეშა თუ არ შეუკეთე, ის ისეთივე გაყინული კედელია. გადაწყვეტილი იყო დღეში ორი ღერი ფეჩზე გუნდში, გუნდში ინთებოდა ორი ფეჩი, ახლა თქვენ წარმოიდგინეთ როგორი სითბო დატრიალდებოდა იმოდენა კაზარმაში, რასაკვრელია ეს იყო წვეთი ზღვაში: ზოგიერთი საწყალი გაყინული გლეხი წამოდგება, მივა ფეჩთან, ეკრება ზედ და ნახამს რომ ცივია, წაიბურტყუნებს თავისთვის, ოხ, ღმერთო რა ცივა კაცო, ამ ოხერში ოჰ, მე! თუ დასახოცათ უნდოდით, იქ ვეღარ დაგვხოცესო, თუ არა და რას გვაწვალებენ, დაგვხოცონ და მორჩნენო რაღა!..

ამ აუტანელ მდგომარეობის გამო ღამეში 15-20 კაცი იპარება სახლში.

პური გვეძლევა ისეთი შავი, [illegible] ტალახი, გამოუშრობელია და რო[illegible] მოუჭირო წყალი გადის კერძ[illegible] ში ერთხელ, ისეც ცარიელი ჭა[illegible] წვენია და ერთი პატარა ხორცის[illegible] რია. ეს არის ჩვენი საჭმელი, არ[illegible] რომ იმით მაინც გათბეს კაცი.

როცა გუნდის უფროსი შემოვა[illegible] რმაში, მაშინვე მივარდებიან და [illegible] ყებენ თხოვნას, ბატონო, ტანი[illegible] გვინდა, ზოგი ეუბნება ფეხსაცმ[illegible] უფროსიც ვერ აძლევს პასუხს და[illegible] ჩაღუნული გარბის და ეუბნება ჩამ[illegible] ვა ქალაქიდან და დაგირიგებთო.

ასე დღეს ხვალობით მოტყუე[illegible] ხალხი ბეზრდება, მოთმინებიდან [illegible] დის და თანდათან იცლება კაზა[illegible] სრულიად აუტანელია მდგომარეო[illegible] არ ვიცი ბოლო რით მოეღება ამ [illegible] დარევას.

ჯარის კა[illegible]

ჩვენი ფოსტა

კომუნისტს. თერთმეტი წამებულ[illegible] სახებ იხ. „ახალი კომუნისტი“ № [illegible]

დრ. რედაქტორი: ლ. სუხიშვი[illegible]

განცხადებანი

გამომცემლობა „წითელი ვარსკვლავი“

გამოსულია.

1. ვინ არიან კომუნისტები (ბალშევ[illegible]ბი). ფ. 3 მ.
2. ნ. ლენინი და გ. ზინოვიევი. ინ[illegible] ნაციონალი მომაკვდავი და ინ[illegible] ნაციონალი ამომავალი. ფ. 5 მ.
3. მ. კასპიელი. ვინ სტყუის? ფ. 10 [illegible]
4. ნ. ლენინი. ეკონომიკა და პოლი[illegible] პროლეტარიატის დიქტატურის [illegible] ნაში. ფ. 5 მ.
5. ნ. ლენინი და გ. ზინოვიევი. ომი [illegible] სოციალიზმის კრიზისი. ფ. 20 მ.
6. მ. კასპიელი. ინტერნაციონალი ომის საკითხი. ფ. 15 მ.
7. პროგრამა რუს. კომ. პარტიისა.
8. ბუხარინი. პროლეტ. დიქტატურა [illegible] სეთში და მსოფლიო რევოლიუცი[illegible]
9. ნ. გექტორი. რით აიხსნება რუსე[illegible] სოციალისტ. რევოლიუციის ად[illegible] ლად გამარჯვება..
10. კ. მარქსი და ფ. ენგელსი, კომ[illegible] ცენტ. კომიტეტის მიმართვა კავ[illegible] რისადმი 1850 წ.

იბეჭდება:

11. ბუხარინი და პრეობრაჟენსკი. კომ[illegible] ნიზმის ანბანი.
12. ზინოვიევი. პარტია და პროფესიო[illegible] ლური კავშირები.
13. მინინი. რელიგია და კომუნიზმი.
14. პეტროვიჩი. პროლეტარებო ყვე[illegible] ქვეყნისა, შეერთდით!
15. კ. მარქსი. სამოქალაქო ომი საფრ[illegible] გეთში 1870—71 წ.

საქართველოს კომუნისტური პარტ[illegible] ცენტრალური კომიტეტის ბიურო მოთა[illegible] სებულია პასკევიჩის ქ. № 3, მეორე სა[illegible] თული, ტელ. 8—91.

ცენტრ. კომ. ბიურო ღიაა დილის 11[illegible] 1 საათამდე და საღამოს 6—7 საათამდე.

ს. კ. პ. თბილისის საგუბერნიო კომ[illegible] ტეტის ბიურო მოთავსებულია პასკევიჩ[illegible] ქუჩ. № 3, მეორე სართული. ტელ. 8—9[illegible]

ბიურო ღიაა დილის 9—2 საათამდე.

ს. კ. პ. თბილისის კომიტეტის ბიურ[illegible] მოთავსებულია რუსთა ეროვნულ საბჭ[illegible] ბინაზე (ალექსანდროვის ბაღის პირდაპი[illegible]

ბიურო ღიაა დილის 10—12 საათ. [illegible] საღამოს 5—7 საათამდე.

ს. კ. პ. თბ. პირველი რაიონის ბიურ[illegible] მოთავსებულია ჩერქეზოვის ქუჩ., № 13[illegible]

ბიურო ღიაა საღ. 5—7 ნახ. საათამდე.

ს. კ. პ. თბილისის მეოთხე რაიონ[illegible] ბიურო მოთავსებულია რუსთა ეროვნ[illegible] საბჭოს ბინაზე (ალექსანდროვის ბაღ[illegible] პირდაპირ), სადაც სწარმოებს ახალი წე[illegible] რების ჩაწერა და ძველი წევრების რეგ[illegible] სტრაცია.

ბიურო ღიაა დილის 10—1 საათამ[illegible] და საღამოს 4—7 საათამდე.

ს. კ. პ. თბ. მეორე რაიონის ბიურ[illegible] მოთავსებულია რუსთა ეროვნულ საბჭ[illegible] ბინაზე (ალექსანდროვის ბაღის პირდაპი[illegible]

ბიურო ღიაა დილის 10—12 საათამ[illegible] და საღამოს 5—7 საათამდე.

სტამბა „[illegible]“ [illegible] ქ. № 3.